

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
Na pol roka . . . . . 1 > — >
Na štvrt roka . . . . . — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: v Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.

Millenium.

Pod týmto nápisom uverejnili sme už tri články od Fraštačana, ktoré celkom dľa nášho smýšľania boli složené; ponevác ale nás i daktori kňazi napadli (prepiati šovinisti), že nás k tomu duch panslavismu naklonil, preto tu podávame jedon článok o tomže milleniume z maďarských neodvislých novin prevzia-ty, ktorých redaktor ani nevie ináč, jako maďarský; takto on piše.

Od tisíc rokov prináleží zem táto Uhrom. Od tisíc rokov ju polievame svojou krvou, bránime svojou rukou. Od tisíc rokov oreme jej zem, jeme jej plody. Zem táto bola obdarená vždy hojným požehnaním božským až po

najnovší čas. Teraz ale neraz sa musíme ponosovať, že nielen chleba, lež ani zemiaka nemáme veľa razy, čomu ale nenie táto zem príčina, lebo ona je i teraz úrodná, i teraz nenie skúpa. Našu biedu zapríčiňujú terajšie poriadky, ktoré nám za krk pustily taký flok, ktorý nás vyžiera, tak že musíme sa do Ameriky poberať. Tieto nové poriadky nás korystou činia užerníctva, ony sa nestarajú o nás, ba nás vytvárajú z prostriedkov, s pomocou ktorých vyžiť by sme mohli. Naša nová sústava len daň vie zväčšovať; ona je hlúpa a neokrúchaná, keď ju o pomoc prosíme; obratná, vtipná v tom, jako by nám vytiahla

Pavillon horársky.

z vrecka aj ten posledný halier. — V takom biednom stave otrockom sa nahádzame, keď sa druhé tisícročie započína jestvovania Uhrov v tejto krajine. Liberálne vlády sú pre nás len pliahou a kliatbou. Ostrejšie by nemohol s nami Boh nakladať, ako keď nesvedomitých a slaboschopných ľudí posadí na ministerské miesta. Takí ľudia budú na milleniume vítať kráľa a hostov, s ktorými si tykali: J. Miklós, K. Pulsky, atď.

Či to nenie ohavné, ukrutné! Z príležitosti milleniumu voláme do krajiny celý svet, slávne chceme odbavovať túto pamiatku; a pred vzdelaných hostov sa postaví Bánfi čo zástupca celej krajiny, ktorý je slabo vychovaný, nedokonalé vyučený, slabých schopností, grobovitého spôsobu, a tak najmien práva má k tomu, aby Uhorsko zastupoval, a aby v ňom videl svet ráz občana uhorského.

Ale budú mať cudzinci pekný pochop o ňom. Však zhoríme od hanby!

Ani Veličenstvo nebude medzi nami cez celý čas tejto slávnosti, ako sa to z počiatku mienilo. Len na niekoľko dní príde sem, a potom zas sa navráti do Viedna.

Toto je ten najzronlivejší ortel pre vládu Bánfiho. Lebo keď sa Veličenstvo na bok utiahne, doista to nečiní preto, aby ľudu vyhyboval. Však Veličenstvo v srdci nosí pamiatku svojich poddaných, uhorských občanov pozná, čo najvernejších poddaných, ktorí sú najmocnejším stĺpom jeho prestolu. Keď teda nezostane cez celý čas tej slávnosti medzi nami, s tým len to dokáže, že sa nedobre cíti v spoločnosti tých, ktorí sa priatelili s Miklósom, Tarnóczym, Bartalom, ktorí za statočné uznali volby: nitriansku, stupavskú atď.

Tedy i Veličenstvo nenachádza veľkú radosť v milleniume, tak jako i my.

Však keď do povahy vezneme svoje položenie, len zaplakať môžeme. Všade len úpadok vidíme. Ani pod Turkom nepanovala väčšia bieda v tejto krajine, nežli teraz. Čomu sa máme tešiť teda. Len židia majú príčinu, radosť sa. Lebo však ani pri Jordáne im nebolo lepšie, nežli u nás. — My ale sme až po uši v dlžobe, až po šticu v biede. Egzekútor, financ, úžerník, opleckár nás i v spánku mýli. Ešte i na sv. náboženstvo nám číhajú. Kto na cirkev očúva, žalár je jeho bydlom. Štátny pravotár len na to špekuluje, aby katolíckych spisovateľov sudcovia do žalára poodsudzovali.

To je hrozné položenie!

Čomu sa máme tedy tešiť po preletenom stovetí v tomto milleniumovom roku? Ničomu, lebo ani budúcnosť sa neusmieva na nás s

dajakou potechou; slávnosť milleniumová môže byť prirovnaná k pohrúbnej hostine.

Zaiste i srdco Veličenstva tymito myšlienkami je preniknuté, preto nechce medzi nami zotrvať. Táto slávnosť viac sa týka židov, ktorí po prvom tisícročí celkom podmanili túto krajinu; preto my neplesáme.

Tieto riadky nepochádzajú zo smýšľania panslavského, keby ale zo slovenského pera boly pôvodne vyskočily, to by bol panslavismus býval?!?!
J. Jedla.

POLITICKE CHÝRY.

Főispán spišský je vyzdvihnutý zo svojho úradu, ponevác on, jakožto gróf Jufo Csáky, nedokázal sa byť Szalavszkému podobným; na miesto jeho sa dostal gróf Zeno Csáky, brat bývalého ministra beznaboženstva.

Shromáždenia ľudovej strany cez zimu si odýchaly, aby tým hustejšie boly vydržované na jar. Ľudovej strany porada bola nedávno v Nových zámkoch a v Prievidzi, na oboch miestach Ján Molnár viedol poradu: a na oboch miestach sa uzavrelo, že budú ľudové shromáždenia vydržávať. V N. Žambokretech sa to má stať v druhú nedeľu po v. noci; v Prievidzi ale v tretiu, abo z počiatku mája. Aj kňazi žambokrétskeho okresu volebného sa usniesli, že sriada vo svojom okrese ľudovú stranu; a jestli len možno bude, i shromáždenie svolajú.

Väčšia daň nám hrozí, lebo — jako nás z istého prameňa uvedomujú — vláda naša už je dosť naklonená privoliť na to, aby Uhorsko zo spoločných výdavkov 35.3% zaokrývalo. Čo že je to, však je to len asi o 8 millionov viac, jako sme dovčul platili; a gazdovci to snadno vypotia.

Násilnosť všade sa ukazuje v čertovskej miere; tak v Congradskej stolici povynechávali virilistov zo stoličného výboru, ktorí 70—80 zl. ročite platia pod spôsobom dane, lebo sú nie otroci mamelukí. A uznali za virilistov takých mamelukov, ktorí len 16-18 zl. platia. Menoslov nevyvesili: Iavičiakom hl. knihu daňovú neukázali. Teda už i maďarov tak počínajú obrábať, jako to už od davna so slovákmi činia. Bánfi a Percel rozumejú svojemu remeslu, nedarmo sú liberálci.

Krajinský snem.

3. marc. Násilné zachádzanie predsedy celý víchor dohadový spôsobilo v snemovni vyslancov. Všetky návrhy Iavičiakov podmršovali mameluci. Prvý rečník bol J. Molnár, ktorý výčitky robil, že vláda zanedbáva gazdov a hospodárov záležitosti. Aj Rakúšanov napádal. — Potom bol snemovni predostrený návrh vlády o tom, aby vláde dovoleno bol až do konca marca bez rozpočtu šafáriť a vladáriť na základe vlaňajšieho rozpočtu. Odporučal to L. Lang, napádali: Bujanovič, B. Komjátý, J. Lukáč, Št. Kiss, pod ktoreho rečou sa veľmi chutno smiali ablegáti lepšej vôle.

4. marc. J. Szapáry držal výbornú reč proti nesvedomitému a bezcitnému zachádzaniu s voličmi. Z neodvisliakov rečnili proti návrhu vlády Vajay, Šima a Kapošfi. Zvlášte prví dvaja sa odvolávali na tie ohavnosti, ktoré sa prihodily i v posledný čas pri volbách do stoličného výboru. Konečne ale predsa len „hej“ kývli hlavou mameluci a prijali návrh vlády.

5. marc. Výborno rečnil K. Salay o panamine pri železnicách, dľa ktorého tak ďaleko sme už pokročili, že minister ministromi povolí železnicu staväť: J. Rosenberg žiada, aby aj političní úradskí mohli zdarma lietat po železnicách, abo aspoň za menšiu taxu, proti čomu sa veľmi oborili ľavičiaci, lebo vraj i toto právo by sa nadržovalo na kortešáciu. J. Hock pretriasal panamín, ktorému na stopu prišiel pri podujatiach lodných, medzi jeho rečou zvolal Beöthy: Panamin na suchu i na vode panuje. Daniel počal seba i druhých umývať; či sa mu to ale podarilo, to on vie najlepšie. Dohada o rozpočte ministerstva kupectva ešte vždy nenie dokončená.

6. marc. J. Rosenberg návrh svoj odvolal, z neodvisel strany P. Kemén ale ho znovu predostrel. M. Földváry rečnil za ten návrh, F. Beššenyei tak dobre; F. Horánsky ale veľkou rečou napadal ho. A jako vypáľilo hlasovanie? 63 ablegátov ho prijalo, 83 ho odmrštili, a tá čudná vec sa prihodila, že daktorí mameluci hlasovali zaň, daktorí proti nemu, nehlasovali teda na kommando, lebo sa neusniesli vopred. Bánfiho to tak mrzelo, že sa za uchom škriabal. Bola reč ešte i o zálohových domoch, o ktorej otázke rečnili Okolíčani, Ugron, Neumann a Višontai. Dohada o rozpočte ministra obchodu ešte nevzala koniec.

7. marc. Dnes sa ďalej pojednával rozpočet torby ministerstva kupectva. Nebolo ostrej dohady, ponevác minister veľmi vlúdny bol, a vo všetkom pristal na to, čo ľavičiaci od neho žiadali. Potom nasledovalo hlasovanie; ablegáti rozpočet prijali. Podobne sa prijaly i menšie čiastky tejto torby; medzi iným aj vicinálky. Predseda dal na vedomie ablegátom, že nasleduje dohada o rozpočte torby ministra pravosudia. Haviar rečnil, a neprijal rozpočet, lebo vraj minister čím viac sľubuje, tým mien je v stave, dačo dobrého preukázať.

9. marca sa pojednával rozpočet ministerstva pravosudia. Mameluk Sivák, aby dačo povedal, spomínal daktoré chyby na poli vysluhovania práva sa nachádzajúce. Issekutz nenie spokojný s terajšími pomerami. Minister Erdély sa usiloval očistiť sa od tých vecí, ktoré mu na oči vyhadzovali. Dohada o tomto rozpočte nebude tak dlho trvať, jako o rozpočte prvších torbí.

Prosba ku žilinským kresťanom.

V Stražove, susednej obci pri Žiline, jedna chudobná rodina volá k vám o láskavú pomoc Žilinskí Kresťania. Je to rodina Šimona Šmárika chudobného roľníka stražovského.

Manželka tohoto chudobného bratra a rodáka nášho 3-ho marca **trojičky porodila**. I matka i trojičky v dobrom zdraví sa nachádzajú. Avšak chudoba prekáža matku trojičiek v tom, aby toto „hojné božské požehnanie“ svoje slušne opatríť a vychovať mohla.

Stražovské ženičky chvalitobne napomáhajú chudobnú matku trojičiek, Matejka, Veronky a Dorotky.

Žilinskí Bratia, Sestry! Nedajme sa zahanbiť chudobnými susedkami našimi. Utríme i my pomocou našou slzy chudobnej matke trojičiek. Údovia kat. kruhu sberku budú robiť ku napomoženiu chudobnej matky.

Kresťanskí Bratia, Sestry! Otvorte pred chudobnou, utrápenou matkou srdcia vaše. Dľa ľúbosti udeľte matke tej chudobnej pomoc buďto peňažitú, alebo pomoc z úrody poľnej, zemiakov, strovy, múky. Dary vaše láskavé odovzdajte sberateľom z kat. kruhu vyslaným, ktorí potom podporu a dary vaše chudobnému otcovi odovzdajú.

Bratia, Sestry! Pámätajte na slová Božského Spasiteľa vášho: Čokoľvek učinili ste jednomu z týchto **matučkých**, — mne ste učinili!

J. G.

Kto zastáva utlačený ľud slovenský?

V snemovni vyslancov do reči prišla vec a položenie spolkov úverných a potravných, že ubohý ľud, aby sa bránil proti úžerníkom, spolky utvára, čo je celkom zákonitá vec. Proti tomu sa stavajú spolky kupecké, aby ľudu galibu robily. Vláda kupecké (židovské) podporuje, a spolky ľudové všemožne utláča z biednych politických ohľadov. Tak na pr. v Ludrovej sa utvoril taký spolok; slúžny ale nechcel dovoliť mu účinkovať. Tí ale apelovali na viceispána, ktorý zničil sebevoľné pokračovanie slúžneho. Na to ale fíšpán shabe v písarni viceispána dokumenty a hajdy do Judapešte. Tí ale, ktorí krivdu trpeli, ešte dnes nevedia, čo s nimi bude. Sú vraj dokumenty u ministra kupectva, ktorého prosí ablegát — od ktorého toto všetko pretriasané bolo, aby spravil poriadok a zastal právo ľudu.

A kto bol tento ablegát, ktorý sa zaujal za tú ubohú luptovskú dedinku? Asnáď Jozef Kajúch, ktorý z tej dediny pochádza, v tej dedine kedysi čierny chlieb jedol a jej zdravé povetrie požíval; z jej konopí spodné rúcho nosil?

Oh nie, on ticho bol, mlčal, na nespravodlivé zachádzanie so svojimi krajanmi ani si nepomyslel, ba jako sme počuli, ešte tak informoval ministra, aby odprel jeho krajanom povolenie otvorenia spolku potravného sa týkajúce. Tedy ešte i on sám chcel byť na pomoci Kúrtymu a tomu slúžnemu v utlačení záujmov svojho kraja.

Zahanbil ho ale p. Vajay, ablegát čisto maďarského okresu. Sa snáď čuduješ, jako príde k tomu maďarský ablegát, aby pre slovákov ministromi výčitky robil?

Ano robil, lebo neni mamelucký otrok, a tak nehľadí na všemohúci hlas vlády, nehľadí na masný hrniec, lež jedine na blaho ľudu, na svoje svedomie, a na svoju ablegátsku povinnosť. Jozef Kajúch ale, ktorý je švager jedného arcibiskupa a spolu i hrdý privrženec vlády, nesmie proti vláde rečnúť; on musí so župarom a s ministrom za jeden remeň tahať,

Preto i na civilné manželstvo hlasoval a i teraz dľa chuti hl. župana pokračoval.

Tedy ľudu ani sedliakovi never, jestli sa on vyšvihne na stolec učnosti a hodnosti ablegátskej, je-li on mameluk. Teba len takí ablegáti budú v stave zstávať neohroženo a ďaleko od sebeckosti, ktorí sú neodvislí, svedomití, nábožní, nepriatelia liberalismu. Nech žijú oni, nech žije ale aj ľudová strana, ktorá len takých prijme do svojho lôna. J. Jedla.

Dve Politiky.

1. Politika „Ľudovej strany.“
2. Politika židovsko-zednárskej liberálnej strany.

Jaká a čo je politika našej ľudovej strany. Politika našej ľudovej strany je — a to si dobre zapamätajte a nikdy z mysle nepusťme — náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus a jeho sv. viera, ktorú židovsko-zednársky liberalizmus neprestajne podryva a celkom zničiť chce.

A jaká a čo je politika židovsko-zednárskej liberálnej strany. Politika židovsko-zednárskej liberálnej strany je — a to si tiež dobre zapamätajte a nikdy z mysle nezapustíme — je satanáš a jeho podzemská nevera, ktorú židovsko-zednársky liberalizmus neprestajne rozosiava a všade uviesť chce.

Ľudu kresťanský, katolícky! Tu máš pred sebou dve politiky. Politiku ľudovej strany a politiku židovsko-zednárskej liberálnej strany; čili politiku Pána Ježiša Krista a jeho svätú vieru a politiku: satanáša a jeho pekelnú neveru. Z týchto dvoch politik voľ si jednu. Jednu z nich vyvolíš si musíš. Aut, aut. Alebo politiku: Pána Ježiša Krista a jeho svätú vieru; alebo politiku: satanáša a jeho pekelnú neveru. Ešte zreteľnejšie a lepšie rečeno. Pred tebou stojí tvoj drahý Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus so svojou svätou vierou a stojí pred tebou tiež i satanáš so svojou podzemskou neverou. Voľ si tedy jedného z nich, buďto Pána Ježiša Krista, buďto satanáša. Jedného z nich vyvolíš si musíš.

Od tejto tvojej voľby závisí tvoje časné i večné buďto šťastie, buďto nešťastie. Vyvolíš-li si Pána Ježiša Krista, a jeho svätú vieru, politiku to ľudovej strany, si blahoslavený, bo od Pána Ježiša Krista požehnaný. Vyvolíš-li si ale satanáša a jeho inferálnu neveru, politiku to židovsko-zednárskej liberálnej strany, tak si nešťastný, bo kliatbou a zlorečením Božím obtížený.

Židovsko-zednárska liberálna strana upotrebuje, používa všetky možné i tyranské, násilnicke i nemravné prostriedky, aby kresťanský ľud na svoju stránku sviedla, donútila. „Acheranta movet,“ všetko možné podujíma, aby si ľud volil jej politiku, politiku to: satanáša; aby ľud

zavrhnul vieru svätú Kristovu a prijal inferálnu neveru satanášovu. Slovom: židovsko-zednárska liberálna strana na tom pracuje, aby sa ľud odreknul Pána Ježiša Krista a pridržal sa satanáša tak, jako ona.

Ľudová strana upotrebuje, používa síce tiež všetky možné, ale len mravné, šľachetné prostriedky, aby ľud kresťanský od zlorečenej, prekliatej, kliatbou Božou ztíženej politiky, židovsko-zednárskej liberálnej politiky to satanášovej odvrátila a ku svojej blahonosnej politike, politike to Pána Ježiša Krista privedla, a tým ľud šťastným a blahoslaveným učinila. Slovom: aby sa ľud odreknul satanáša i všetkých skutkov jeho, jaký skutok satanášov je i židovsko-zednárska liberálna vláda, a pridržal sa s telom i s dušou Pána a Boha svojeho Ježiša Krista.

I jedna i druhá strana má svoju zástavu. Zástava ľudovej strany je svätý kríž Kristov. Zástava židovsko-zednárskej liberálnej strany je jakási handra a na tej handre je namaľovaná trojuhelnica Δ cirkel, hámrik a — satanáš. Z politiky pod zástavou kríža Kristovoho plynie všetko blaho, šťastie a požehnanie Božie na ľud, na národ i na celú vlasť, lebo je to politika Pána Ježiša Krista, ktorý je prameň všetkého blaha, šťastia a požehnaní. Z politiky pod zástavou satanášovou plynie všetka zkaza, záhuba a všetko nešťastia na ľud, na národ i na celú vlasť; lebo je to politika satanášova, ktorý je prameň všetkého nešťastia, všetkej zkazy a záhuby jak časnej, tak i večnej. Z tejto politiky satanášovej, politiky to židovsko-zednárskej liberálnej vyplynul; civilné manželstvo, čili súložníctvo, recepcia židov, bezkonfesionálnosť, beznáboženské školy. Z tejto politiky satanášovej vyplynul: liberalizmus, pessima to pestis, socializmus, komunizmus, anarchizmus, nihilizmus. Z tejto politiky satanášovej vyplynulo tyranské utlačovanie ľudu, nesvedomité olupovanie ho o jeho práva, nemilosrdné zdieranie až do deviatej kože, surové zachádzanie s ním jako s nerozumným hovädom. Z tejto politiky satanášovej vyplývajú rozličné šúdiarstvá, podvodníctva, klamstvá, defraudácie, zlodejstvá; jaké sú tu na dennom poriadku. Zkrátka: neni toho zlého, tej nepravosti, nešľachetnosti na svete, ktoré by z tejto zlorečenej, prekliatej, kliatbou Božou ztíženej politiky židovsko-zednárskej, politiky to satanášovej nevyplivalo. Z tejto prekliatej politiky židovsko-zednárskej satanášovej vyplynuli už i mnohé vraždy, vyplynula už i nejedna kňazo- a kráľovražda, jak nám o tom historia — dejiny — nevyvratné svedectvo podáva. Neni divu, veď od satanáša nemôže nič dobrého pochádzať, ale len všetko zlô.

Krešťane! Katolíku! Maš pred sebou dve politiky. Politiku ľudovej strany, politiku to Pána Ježiša Krista a jeho svätej viery, a politiku židovsko-zednárskej liberálnej strany, politiku to satanáša a jeho infernálnej nevery. Lepšie ešte rečeno: Pred tebou stojí Pán Ježiš Kristus a satanáš. Voľ si jedného z nich; jedného z nich vyvoliť si musíš, buďto Pána Ježiša Krista, buďto satanáša. Musíš vtedy dokázať nielen slovom, ale i skutkom, ktorého si volíš. Dáš-li sa zviať od židákov, od zednárov, liberálcov, týchto otrokov židovských, od kadejakých nevereckých, neznabožských panákov, od kadejakkej hávede, sberby satanášovej peniazmi, pálenkou, pijatikou, žranicou, podplácaním, darmi, sľubami, prosbou, hrozbou a jakým-koľvek iným spôsobom, dáš-li sa zviať na stránku židovsko-zednársko-liberálnu, staneš-li si pod zástavu tejto židovsko-zednárskej strany, pod zástavu to satanášovu, budeš-li na túto satanášovu stránku voliť ablegátov do snemu, do diety, vtedy si dokázal i slovom i skutkom, že si zavrhnul Pána Ježiša Krista a vyvolil si si satanáša; dokázal si, že ti je milší satanáš, nežli Pán a Boh tvoj Ježiš Kristus, dokázal si, že „si z otca diabla,“ že „diabol vošiel do teba,“ bo ináčej nebol by si sa mohol stať privržencom židovsko-zednárskej liberálnej politiky, strany, politiky, strany to satanášovej; tým si sa stal zlorečeným, prekliatym, kliatbou Božou ztíženým. Nedáš-li sa ale nikomu ani peniazmi, ani darmi, ani sľubami, ani prosbou, ani hrozbou, ani ničím na svete zviať, odvrátiť, odlúčiť, odtrhnúť sa od ľudovej strany; staneš-li si smele a neohrozene pod slávnú zástavu tejto strany, víťazoslávnú to zástavu sv. kríža Kristového, budeš-li na túto stránku voliť ablegátov do snemu, do diety, vtedy si dokázal i slovom i skutkom, že si zavrhnul satanáša a vyvolil si si Pána Ježiša Krista, dokázal si, že ti je Pán a Boh tvoj Ježiš Kristus nado všetko najmilší, najdrahší a ty si zdarným, milým, požehnaným dieťaťom Božím.

Hore sa tedy Krešťane milý! Ta sa s telom i s dušou pod zástavu „ľudovej strany, pod víťazoslávnú to zástavu sv. kríža Kristového! Pod touto víťazoslávnou zástavou bojujme smele, zmužile, údatne, neohrozene a víťazstvo naše bude slávne! — Nech tedy žije ľudová strana! Nech žije naša politika, politika to Pána Ježiša Krista a jeho sv. viery! Sláva, večná sláva našej veľaslávnej zástave, sv. krížu Kristovému!

Sláva, sláva, sláva!!!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Volby na stoličných výborníkov v Kisuckom-Novom-Meste, v Radoli a na Starých-Bystriciach.

Ačkoľvek »Krešťan« slúži nie len pre jedon vidiek, ale pre celé Horno-Uhorsko slovenského jazyka, a tak nielen z jedného, ale zo všetkých krajov chýry máme donášať, predsa ponevác tie škan-dále, ktoré sa v Trenčiansku staly pri stoličných volbách, sú svetochýrne, neni možno, aby sme ich obšírno nedoniesli. Nasledujúci opis volby udáva »B. H.« ktoré noviny, jako nám to aj židovskí liberáli uznajú, sú celkom nestranné. Tieto novinky asi takto písaly:

»Na čele Kisucko-Novomestského okresu bol Huzócy a Simonffy a oni previedli aj volby v novembri. A ponevác pri týchto volbách liberálna strana oproti ľudovej na hanbu v menšine zostala, Szalavszky nadžupan oboch do pensie dal, a miesto nich Haydina a Khadeho ta poslal. Pri volbe v novembri liberálna strana s veľkým namáhaním dostala 43, a ľudová strana 207 hlasov. Pri tejto ale volbe ľudová strana sotva zo 4 hlasov pozostávajúcu väčšinu mohla preukázať. Liberálnu stranu ľud všade židovskou stranou menuje a aj pánov za židov považuje, ktorí sú na liberálnej strane. Khade slúžneho v Lopušnom opľuvali a mu povedali: »tu máš ty žid.« Antisemitismus medzi ľuďmi je veľmi silný, a to má aj svoje príčiny. Vidiek je tak chudobný, že okrem zemače a ovsa iné sa tam ani neurodí. O dochovaní rožného dobytku ani reči byť nemôže, lebo ľud nemá peniaze, začo by si statok kúpil. Jedon notár mi povedal (tak píše dopisovateľ »B. H.«) že celý dôchodok chudobného ľudu ročite obnáša asi 30—40 zl. a to v porciach musí vyplatíť. Pred rokmi na tomto vidieku žida nebolo, a malý priemysel bol v rukách ľudu. Jak náhle sa ale do niektoej dedinky žid usiadli, pomocou svojích fíglov a úžerníctva priemysel a kupectvo z rúk ľudu vytrhnuť a čím viacej žid bohatnul, tým viacej ľud chudobnel. Toto je príčina antisemitismu, a ponevác ľud vidí, že páni a židia na jednej stránke sú, ktorej hlavní korteši sú židia, preto tú stránku ľud aj židovskou menuje.

Mnoho mi liberálni úradníci o tom rozprávali, že ako kňazi ľud búrili, ačkoľvek dôkazy mi dať nevedeli. Hovorja k. pr. že ochodnícky farár na kríž kázal ľudu odprisahať, že oni s ľudovou stránkou hlasovať budú; že kňazi ľudu hovorili, že kresťanov obriezke podrobia, že ženám nebude slobodno ku svojim mužom pristúpiť, že im vieru veznú atď., ale o základe týchto chýrov som sa presvedčiť nemohol, ba sami gazdovia hovoria, že kňazi im tieto veci nehovorili. Ľud o civilnom manželstve drží, že to len na istý čas je utvorené, že muž ženu odohnať môže, že ak nové zákony budú dlho trvať, cirkev katolícka zahynie, a že toto všetko od vlády pochádza. Rozhorčenosť ľudu aj to dokazuje, že k. p. obec Lieskovec 740 zl. dostala od vlády na hate oproti Kisuci, a túto podporu obec neprijala, lebo je presvedčená, že za túto summu peňazí o vieru by prišla, a tieto hate sú pre Lieskovec veľmi potrebné.

Hovorja páni, že pod kepienkom ľudovej strany aj panslavismus sa rozširuje. Rozprával som sa s chlapmi, so ženami, s deťmi, s krčmármi a s každým, od koho len myslel som, že sa niečo dozvediem, ale som sa presvedčil, že ľud ani pochopu nemá o tom, že čo je to panslavismus. Ján Pósta na svoju statočnosť tvrdil, že upodozrievanie kňazov s panslavismom je podlá zlosť.

Oproti vyučovaniu v uhorskej reči Novomešťania nielen že neprotetujú, ale na opak tešia sa, že ich dietky v škole sa uhorsky naučiť mohli. Hľa z tohoto pozostáva búrenie ľudovej strany. O úradnom kortešovaní a utláčaní mám nasledujúce dáta. Imro Haydin hlavný slúžny a Khade v januári zaujali svoj nový úrad, a pochoďili celý svoj okres. Počul som, že na tejto ceste jako nadožívali svoj úrad, že ľudu pod titulom zdravotného ohľadu žalárom hrozili, ak na liberálnu stránku hlasovať nebudú, a že žandári tiež z domu do domu chodili a na ľudovú stranu kortešovali. Deň volby v Novom-Meste už za včas rána po mestečku živo bolo. V čiernych halenách voliči sa shromažďovali, ktorých ženy v bielych plachietkach sprovádzali.

Žandárov bolo 14, ktorí dvaja a dvaja sa prechádzali. Na rozkaz Khadeho jedného gazdu zatvorili, ktorý sa okriknul: »Hla-

sujie na stránku Pána Boha. Neskorej ho ale vypustili. V tábore ľudovej strany Ján Czvinček povzbudzoval a v hromade držal voličov; v liberálnom tábore ale úradníci a notári podpafovali oheň oduševnosti, a ukrutne kortešovali. Pri hlasovaní každý volič cez ruky liberálnych kortešov prešiel. Seide sľuboval pasienok, drevo; až na liberálnu stranu hlasovať bucu. Videl som, ako Benyovszky podnotár takto nahováral jedného chorého ľudáka: včul sa s vami ešte pekne rozprávam, ale ak nedržíte s nami, majte sa na pozore. Potom preľaknutého slováka odobral Neuman krčmár, a vliekol ho hlasovať.

Kortešovanie úradníkov tieto dva listy osvieta: »Prosím vás, T. Gasinec dnes večer prídete ku mne, alebo zajtrá ráno, bo ja som dostal od Seideho rozkaz, že ak s nami hlasovať nebudete, že beda vám, Juro Kopták rychtár z Ochodnice.« Druhý list písal Benyovszky písať Raskovi notárovi. Takto znie: »Pán notár! Odkážte mi, či zajtrá prídete. Ja kortešujem vodne v noci. Kňaz po večerkách vychádza do domov horného konca, a to povedal rychtárovej žene, že ..... sa prekrstí, jedným slovom veľmi búri, ale ja úfam sa, že predsa dobre obstojíme.« Benyovszky pre lepšiu istotu ešte aj úradnú pečat uderil na tento list. Každý liberálny volič po hlasovaní u Brežného v krčme dostal jedon pár virštlí, za 3 krajciare chleba, liter piva, alebo pol litra vína. Voličia ľudovej strany ani pred volbou, ani po volbe nič nedostali.

(Dokončenie nasleduje.)

„Kňazi do žalára pojdú.“

Keď v Trenčiansku pri posledných voľbách na stoličných výborníkov židovskí liberáli videli, jako celý národ všade pod zástavou ľudovej strany sa shromáždzoval, vediac že poučenie ľudu o jeho právach v prvom rade kňazom sa má pripisovať, židovsko-liberálni oplani na mnohých miestach ľud takto strašili: „Kňazi do žalára pojdú, ak nebudú mlčať. A prečo by mali ísť do žalára? Či snáď zakládali sebe uzko-kolajné železnice, aby jednotlivé obce na roky a roky ožobráčili a seba zaperili? Či snáď za krajinské peniaze drahé talianske obrázky si kupovali? Či snáď vykradli krajinské, stoličné, mestské, obecné a sirotské pokladnice? Oh nie! Ich veľká vina len z toho pozostáva, že vidiac nešťastné polozenie krajiny, aby ratovali, čo ešte pred židovsko-liberálnymi lúpežníkami ratovať možno, ubohý ľud viučujú nielen na jeho nábožné, ale aj občianske povinnosti.

Čo títo židovsko-liberáli sľubujú, to už aj skutkami dokazujú. Kňazov v skutku už do žalárov zatvárajú. Prvá obeta bol Mikuláš Lepsényi. Teraz je rad na kaplánovi Knezičovi, ktorý 6 mesiacov sedieť bude. A pravdepodobne žalár očakáva na kaplánov Mateja Rudolfa, Mateja Zemana, Jána Csapô, Jozefa Martincseka farára a na mnohých iných. Teraz ani jedon kňaz neni istý. Nech len opováži sa niektorý kňaz k. p. v kostole o tom kázať, že nie to je stav manželský, čo pred notárom, ale čo pred oltárom utvorila, hneď je buričom, a jako taký do žalára odsúdený bude.

Dnes neslobodno sobášit a pochovávať bez dovolenia opleckára. Kto vie, či dnes-zajtrá aj potiaľ neprídeme, že bez dovolenia notára a slúžneho nebude slobodno ani sv. omšu slúžiť, ani k nemocnému ísť, ani kázať, ani spovedať! Veď takéto zákony aj v Nemecku chceli do života uviesť, ale sa im to nepodarilo. Nemeckí katolíci zbadali, že jak veľké nešťastie hrozí náboženstvu katolíckemu, jestli by k takýmto zákonom privolili. Nemeckí kňazi sa týmto zákonom nijako podrobili nechceli, a preto biskupov, opátov,

farárov a kaplánov hromadne zatvárali do žalára, a to medzi obecných zbojníkov a kmínov. Vyše 400 kat. kňazov v žalároch sedelo. Trpezlivo znášali nezaslúžené pokuty; rozjímali v žalári, že keď sa zo tmavého žalára vyslobodia, jako budú ďalej bojovať, a modlili sa za víťazstvo sv. Cirkve, jako niekedy sv. Peter apoštol, keď tiež v žalári sedel.

Dojímavý, ale spolu aj poučlivý bol boj nemeckých katolíkov. Kedykoľvek niektorý biskup, farár a kaplán zo žalára sa vyslobodil, hufom mu išli v ústrety drahí veriaci, a s takou slávou ho sprovádzali zo žalára jako niekedy Rimania svojich víťazo-slávnych cisarov. Tak medzi inými, keď jedon staručký biskup zo žalára sa vyslobodil, ukrutný zástup ľudu ho vonku očakával. Ruky, šaty mu boskávali, iní od radosti plakali. Takto sprovádzaný chorlavý starček, prijdúc do svojho príbytku, padnul k nohám sv. križa Ježiša Krista a z olal: Najsladší Ježišu, sláva, ktorú tento dobrý ľud robí, nie mne, ale tebe znie. Za šťastlivého sa pokladám, že som niečo pre teba pretrpeť mohol!

Keď pred dvoma rokma čierne mračná nad katolíckou cirkvou aj v našej krajine marianskej sa zjavovali, v jednej spoločnosti jedon verný syn cirkve katolíckej o tom rozprával, že jako by ten nepokoj, ktorý židovskí liberáli zapríčinili čím skôr a istotne sa odstrániť mohol; a to povedal, že len tak; ak čím viacej katolíckych kňazov do žalára pozatvárajú.

Hľa z čiernych mračen, ktoré sa po nad hlavou cirkve katolíckej zjavovali, búrka sa strhala, hromy bijú, už aj mnohí v obet padli, a jestli búrka v krátkom čase neprestane, tak buďme hotoví, že židovsko-liberálne hromy mnoho škody porobia cirkvi katolíckej, ale ju nezlomí, lebo o nej povedal Kristus: Peter ty si skala, a na túto skalú vystavím cirkev moju, a brány pekelné, — teda ani brány židovsko-liberálne — ju nepremôžu.

Keď v krajinskom sneme pojednávalo sa o terajšom novom neporiadku, medzi inými Ugron dokazujúc že jak škodlivý bude ten nový neporiadek, takto povedal: katolícky kňaz nie vtedy má moc a vplyv na ľud keď je v hodbábe oblečený, a keď zlaté refazy visia mu s krku, ale vtedy má moc, keď so svojim ľuďom hladuje, keď sa za ľud obetuje a keď železnou refazou okrášlený je.

Myli sa židovsko-liberálni páni, že nás katolíckych kňazov skrže hrozenie žalárom od ľudu odtrhnú. My nebudeme proti zákonom búriť, jako sme ani do včulku neburili, ale ani ľudu nebudeme prestávať oči otvárať, nech pozná tých falešných priateľov, ktorí jeho volebné právo bez hanby a všetkého citu nohama šliapu. Ak nás za pravdu a spravodlivosť zatvárajú budete; dobre, trpeť budeme vďačne za ubohý ľud a za naše sväté náboženstvo. Uznávame, že sme trestu hodní, nie síce preto, akoby sme niečo zlého boli urobili, ale preto sme trestu hodní, že sme tak dlho spali, že sme vám židovsko-liberálom verili, a o ľud chudobný — bohužiaľ — tak málo sa starali. Za tieto naše viny vďačne pojdeme do žalára a tam z hlbín srdca modlíť sa budeme, aby Boh všemohúci čím skorej vyslobodil drahú našu vlasť uhorskú od tých oškľivých pijavíc, ktoré sa vôbec židovsko-liberálmi menujú.

Jedon katolícky kňaz.

CHÝRNIK

Jej veličenstvo, kráľovná príde na millenium ; a síce 2. mája bude prítomná na zahájení, 3. mája na službách božích v chráme sv. Mateja, 5. mája na dvornej slávnosti, a 8. mája prijíme poklonu národu uhorského.

Banda peniaze falšujúca v Žebeli robila falošné zlatovky strieborné a koruny, kujoni ale z času uprskli.

462 kilov vážili do hromady tí dvaja mladoženisi, ktorí sa koncom fašiangu sobrali v Parízi. Mladá nevesta, španielska to slečna 25 ročná vážila 202 kilá. A mladoženich, belgický to obor Berg vážil 260 kilogr. Oni otvorili v Parízi hostinec, a znamenito im ide, lebo hostia s radosťou obdivujú tie dve ohromné postavy.

Požehnanie židovstva. U svetochýrneho Pestalozziho nasledujúce charakteristické riadky čítame: Bola požehnaná dedinka, ale zahniezdili sa do nej židia, či boli krstení alebo nekrstení, to mi nepovedali, židia zbohatli, dedinka schudobnela. Deti kedysi požehnaných domov každodenne stoja teraz pred tvrdými dvermi židov, a chudobní ľudia musia robiť všetko, čo židovská ulica chce. Nedávno bohatý neodvislý muž chcel sa zakúpiť v dedinke; ale toto nebolo židovskej ulici po vôli, a muž nedostal v obci z 83 občanov pozostávajúcej 7 hlasov. Tak je tomu vždy, a pokiaľ tomu tak bude, židia budú požehnaní a starí obyvatelia ostanú zobrákmi, až len konečne povedomie svojej biedy a svojho práva neprivedie ich na to, aby so židovskou ulicou nehovorili viacej ako dlžníci, ale jako obec.

Osemdesiatročné dvojčičky (dvojčatá) žijú v Sasku, brat a sestra. Oba sú výborného zdravia; ku slávnemu dňu osemdesiatich narodenín bol shromážený celý kúdeľ detí, vnukov, pravnukov a prapravnukov. Bola to radosť!

Spolahlivosť židov. Z Čachtíc nám píšú, že daktori odtiaľ boli v Trenčine na jarmoku, keď ale domov išli, pri Beckove napadli ich židi, ktorí jednomo tvár dorezali, druhému hlavu rozštiepili, všetkých ale nabili. Čo to len bude ešte s nami, jestli židovský liberalismus ešte dlho bude panovať.

Obecenstvo turčianske nech vezne v známost, že koňskí samci, ktorí doposiaľ v Príbovcich boli, od 1. marca stále budú v T. Sv. Martine.

Zuby bolely daktorych kujonov v Amerike; lebo v štátnej pokladnici bolo asi 180 millionov zl., čo oni spatrac s dynamitom chceli ju do povetria vyhodiť; detektívi ale im prešli cez ich plány.

Liberálny vták tisalökský slúžny, o ktorom sme písali, že sa bol ztratil, do Viedne šiol a tam sa v jednom dome zastrelil.

Podnotár tisaföldvársky Eduard Bozóky sám sa priznal, že pomáľy za dva roky vyše 1200 zl. ukradol svojmu pánovi.

Slovo žida veľa stojí! L'uptovská obec Stankovany nazvaná odkúpila jeden dom za 6000 zl. od boháča žida Dávida Laknera. Žid ale si pomyslel, že predsa lepšie bude preňho, krčmu nepredať, a tak

teraz tají pred výborom obecným, žeby on krčmu bol predal; a veď hrozno sa odvolával on vždy, že jeho svedomie je útle, že on by nikoho nemohol oklamať. Obec ho ale zažaluje a móres naučí.

Reviziu žiadajú portugálčania, lebo aj tam natisli slobodní murári a židovskí liberálci pravoveriacim na krk cibulové manželstvo. Teraz bojujú proti nemu ku Kristu verní ľudia pod náčelníctvom kambrajského biskupa, ktorý nehľadá na to, čo sa vládě ľúbi, lež jedine len na to, čo je povinný dľa svojho povolania a vysokého stavu konať.

Hrozná nehoda sa stala v bani kattowitzskej, kde prišlo o život vyše 100 ľudí, 23 koní. Uhlie ešte vždy horí. Nemecký cisár sa veľmi stará o polozenie vdôv a sirôt otca pozbavených.

Poľovačka na kat. kňazov je liberalismu vítaná. Nedávno odsúdili do žalára kaplána ráckeveského Kneziča, teraz zas štátne pravotárstvo zažalovalo Mateja Rudolfa, že verejne pomlúval vládu.

Šarolta, dcéra to debrecinského žida Lówa tak výborne vie peniazom krky vykrúcať a dlžoby robiť, že otiec obecenstvo verejne vyzýva, aby jej nikto ani krajciara nepožičal.

Kratochvíľa opleckára Gabriša Turjána v Bodroghalase je čudná. On totižto v noci o 12 hodine káže trubiť hasiteľom, báraj o ohni ani slýchu ani chýru nebolo. Hasitelia sa nahnevali, že už viackrát za blázna boli držaní, a sa vyslovili, že odvrúť ani vtedy nebudú veriť trúbeniu, keď v skutku oheň vypukne.

Učenosť slúžneho L. Domanickeho (vo V. Bitči) nenie zákonom primeraná. On sa chystal za učiteľa, bol organistom, potom pisárom a výborným kortešom, na základe čoho ho Szalavszky za slúžneho vymenoval odstraniac mnohých zaslúžených a kvalifikovaných.

Z báznika obuvníkom zostal J. de Lorain v Parízi. On totižto bol za mladý tovaryšom obuvníckym, potom ale na základe svojej prirodenej schopnosti básnikom zostal: diela jeho milerádi čítali aj vzdelanci, predsa ale tak slabo ho honorovali, že teraz zas len ku svojemu prvšiemu remeslu sa navrátil. Žiaci sa usniesli, že len uňho si dajú robiť obuv, aby nemusel biedu trieť.

Banda beťarov všelijaké zbojstvá prevádzala na okolí Debrecínu, chytili Gabriša Silágyiho, ktorý predával pokradené veci. V jednej krčme, kde sa zabával, najšli asi 500 detských oblekov. Báraj on už raz sedel v chládku ba i v ústave na polepšenie, predsa sa nepolepšil. Z bandy len dvoch prezradil, ostatných vraj mená nevie, lebo on bol len ukryvačom.

Sila človeka rastie ustavične od rána až do popoludnia, potom zas klesá, večer ale jej pribudne, v posteli zas ubýva. Zbytočná práca tak jako i darobáčenje škodí človeku. Keď je človek ustatý, nech odpočíva. Keď sa človek pri dajakej práci potí, to je znakom toho, že ho tá práca morí. Zbytok v ničom nenie osožný, tedy ani v práci nie.

Rovnakou mierou žid ani v krčme nemerá, lebo jako nám z Kamenca Iuptovského píšú, krčmár žid za tú istú cenu jednomo dal planšie víno, nežli druhému. Jedon z Ivachnovej to ale zbadal, a vyhráždil sa židovi, že ho zažaluje. Žid sa na to tak rozpaždil, že ubohého človečka do prelievania krve nabí, ktorý teraz každú chvíľu môže dušu vypustiť.

Hja z krčmy ešte nič dobrého nevyšlo!!

Andrej Majer, kaplán dlhopolský, ktorého žid hrdúsil na zamrzutej zemi, veľmi ťažko ochorel; prosíme čt. čitateľov, modlite sa zaňho.

Židovského pokolenia muž Edmund Rosenzweig v novinách vábil ľudí, že skrze neho môžu mať znamenité sobáše vo výhlade; aj po 30 zl. dostal od jednotlivcov, ktorých šúdil, zakiaľ jeho klamstvo odhalené nebolo. Dovčul ho zažalovalo ešte len 24 osúdených.

Trávila ľudí nesvedomitá banda v H. M. Vášárheli, ktorej kúsky teraz vychádzajú na svetlo. Z tých kujonov dvoch už lapli, možno, že i ostatných pochyťajú.

Mnohonásobné falšovanie sa deje na svete, lebo dľa Chevalliera: cukor sa falšuje šesťorako, drevený olej deväťorako, mladé maslo desäťorako, mlieko deväťnásťorako, pálenka 23-rako, ktoré posledné nech si dobre zapamätajú korheli.

Pätnásťročný učen v Prahe ukradol väčšiu summu peňazí svojim rodičom, o dakoľko dní neskôr v jednej krčme lumpoval, medzi čím preklal jednu služebnú dievčicu tej krčmy. Je on syn bohatého mešťana Roberta Para a zločin vopred si dobre rozvážil.

Do viedeňského výboru je zvolených 42 židovsko liberálnych a 96 kresťanských výborníkov; Bádeni sa vraj škriabe za uchom, že už od včul kresťania budú pámi vo Viedni; Boh daj, by to čím skôr i v Judapešti tak bolo. Ináč mešťanosta viedeňský sa bude voliť ku koncu apríla. Nech žijú viedeňskí neodvislí voličia a vyvolení neodvisliaci.

Hl. župán stolice peštianskej, Benicky, pod istým behom krátkeho času otrčí päty svojej hodnosti, lebo sa mu nepodarilo tak šťastlivo vykoreniť víťazstvo ľudákov, jako svedomitému pánovi Szalavszkému v Trenčiansku.

Žandári sprovádzali farára von z fáry vo V. Bobrovci liptovskom preto, lebo ho obžaloval opleckár S. Baán, že sosobášil pred civilným spárením dvoch ml. ženíchov. Pán Jozef Krásnec je jedon z tých najsvedomitejších kňazov. Hja liberálov zuby bolia len na verných služobníkov Božích.

V Taliansku je ľud celkom naklonený k revolucii, a nechcú ani vojáci ísť do Afriky, lebo že sú oni neni dobytok na jatku. Vraví sa, že aj Rakúsko-Uhorsko i Nemecko čo chvíľa vypovedia priateľstvo tej hmotne a mravne zkinoženej a od pápeža ukradenej krajine a chcú sa radši k inej krajine pripojiť.

Požehnanie milleniumu už i z tej rozhorčenejnosti vysvitá, ktorú cítia robotníci nad tým, že pri tejto slávnosti v Budapešti chcú vyzdvihnúť odpočinok nedeľný. Zadajú proti tejto veci protest, čo jestli bez výsledku bude, na prvého mája sa začne všeobecný strajk všetkých robotníkov.

Dvaja slúžnovci sa oslopali na Dolniakoch tak pri jednej zábave, že keď domov prišli, a sa im predstavil jeden pre malú krádež citovaný maďar, oni viriekli nad ním ortel smrti. I na písme mu toto dali. On chudák naplašný odovzdal písmo rychtárovi, ktorý nevieme, či už pokračoval dľa osúdu od slúžnovcov určeného.

Kedy zostane starou žena? Na túto otázku rozličné dámy rozlično odpovedajú. Jedna mieni, že vtedy zostarne žena, keď sama počne na to myslieť, že zostarňuje; druhá bola tej mienky, že žena vtedy

zostáva starou, keď na každý pád chce byť mladou. Tretia medzi inými tak mienila, že vtedy, keď seba samú počne milovať, a na sebe nič nenachádza, čo by hodné bolo cudzej lásky.

Diabolské kupčenie sa dokázalo na Filipa Pollátška a jeho ženu, celý gšeft prevádzali s tým, že mladé dievčence k ošklivým hriechom zvädzali. Nedávno tiež doniesli do Bpešte jedno dievča sľubujúcu mu, že ho zaopatria so stanicou pokladnickou; ono ale zavčasu zbadalo, k čomu ho chcú zviešť, preto dešperátny list písalo rodičom, ktorí potom svoju dcéru pomocou polície vymohli; ohavníkov ale do chládku vopchali, aby ich sadlo hrube nepánilo. Vidieť, že si žid ani len dušu nesmrtnú neváži v kresťanu.

V Baji opleckár skrze podrychtára dal po meste vybubnovať, že ktorí sa chcú rozsobašiť, aby sa uňho behom jedného mesiaca blásili, lebo po uplynutí tohoto času už sa nebudú môcť rozsobašiť. Všeobecné pohoršenia povstali po tomto ozname, a statoční ľudia sú zvedaví, že čo ešte všeličo vymyslia títo podlí židovskí liberáli, aby kresťanstvo už celkom zničili.

Crispi, ten chyrečný ministerpredseda taliansky, pod ktorým taká hanba zastihla vojsko talianské, musel zaľakovať. Jeho ľahkomyselnosť je príčina tomu, že sa vojsko talianske zaplietlo do tej zkazonosnej vojny. Tento pán je zednár, liberár a človek z mravov vyzlečený; cirkvi moc galib narobil, teraz ale ho dohonal trest boží.

Taliani teraz majú hroznú pataliu v Afrike s tou krajinou, ktorú podmaniť chceli, ktorá ale ich mele v hroznej miere. Keď ešte obyvatelia tejto krajiny Abyssínie spojencami Talianov boli, Taliani im darovali tie flinty, ktoré oni boli vzali a pokradli pápežovi, keď ho krajiny pozbavili. Teraz ale Abyssíncania nie jako spojenci; lež jako nepriatelia lomia Talianov o dušu. Teda Boh s tými flintami tresce Talianov, ktoré oni pokradli pápežovi. Pán Boh je v tomto páde nien pamätlivým, ale trochu i náhlivý. Kto s čím sa previní s tým i trestaný býva.

Cudný ľudomil v Amerike jednú veľmi radostne prišiel do obchodu, kde sa ho pýtali, čomu sa tak raduje? Načo on odvetí: Lekár mi kázal, sem pešky chodiť, ktorá prechádzka mi trojaké dobro zapríčinila. Stretol som sa so ženou plačucou nad tým, že nemá peňazí na krst dieťaťa. Som jej dal 20 zl. bankovku, aby zaplatila za krst a ostatné mi vrátila. Ja som jej pomohol v biede a uviedol som dieťa na cestu, ktorá do neba vedie, dostal som dačo groší — čo vystalo z krstu — za bankovku, ktorá nič nestála, lebo falošná bola.

Veľká horúčka zúri v zvolenskej osade Očovej, ktorej padajú v obetu zvlášte deti.

Oheň celkom zničil mesto Asperu. Vyše 700 domov je spustošených, jako nám z Amsterdámu jedon garbiar brezovský píše. Aj ľudí veľa zhorelo.

Peštania sa ľubia čisto držať, lebo je tu viac parových kúpeľov, a predsa v kúpeli Císarskom za dva mesiace tohoto roku vyše 33 tisíc sa ich tam okúpalo.

Nový kat. kruh sa zmohol v Eöči, ktorého stanovy minister vnútra v tomto mesiaci potvrdil.

Vlámali sa do kláštora. Z Levoče píše, že do tamajšieho kláštora milosrdných sestier vlámali sa zlodeji a ukradli mnoho šiat a potravných článkov z komory. Policia zlodejov chytila ešte v ten deň v osobách J. Szémána a Ondreja Hovančíka.

BESEDNICA
Volebné otroctvo.

Nápev: Assoň te čak hallgašš.

*Služny, notár, rychtár:
každý z vás je sitár;
dáte pod riečicu
z vôtov polovicu.*

*Celkom bez svedomia
práva ľudu lomia;
kto neni mameluk,
sotnú ho, jako buk.*

*Dokialže to bude
ľudu tak odporne?
že daň musí platiť;
práva nesmie užiti.*

*Už hneď pri popise
notár ho vypíše,
kto neni otrokom
s celou dušou telom.*

*Jako paša, služny
tak je on odporňý
proti strane našej
drahej tej ľudovej.*

*Predsa sa my ale
prelomiti nedáme,
ani keď sám župán
povie, že on je pán.*

*Nech sa dla svedomia
všetci ľudia ridia,
vtedy nepomôže
pánom ani kôšer.*

J. Jedla.

Dobrodrúžstvo na poľovačke.

Ján Smelohľad z Nitrianska chyreňný bol v tom, že znamenité dobrodrúžstva poľovné vedel vykladať.

Vychvaloval sa, jako on zastrelil na vrchu tureckej vrby chrústa, jako sa on pasoval bez zbroja s medvedom atd.; tedy i my chceme aspoň jedno tu podať o ňom.

Za mladších časov povolal neškodnú spoločnosť k sebe na pečienku zajačiu. Deň hostiny už tu bol, zajac ale ešte po chotári lietal.

Manželka jeho sa až tak triasla, že hanbe nevyhne.

Nermúť sa, ženo, a s tým chytil flintu, pojal psa a šiol šťastie probovať.

Z brány hrdo zvolal ešte raz:

O pol hodiny už budete drať zajáca.

Sotva vkročil do seče, veľkoušatí zajáci vyskakovali jedon po druhom, jako dajakí pajáci.

Piff, puff, paff, sa ozýval chotár.

Kýho čerta-že je tej flinte, jakby sa zlý duch bol do nej vopchal.

Už na desiateho duploval, zajáca ale nemal.

A veď ho musí dostať.

Čože by povedala na to spoločnosť, ktorú povolal k večernej hostine. No by sa tí nasmiáli.

Tá myšlienka mu vrtala v modzgoch: Zajac, večera, večera bez zajáca.

Hoho! . . . Však zas vyskočil jedon . . . Piff, paff . . . zajac duby vála; už je dobre; ide za ním; zajac ale sa naraz soberie a hajdy ten, len päty otrča strelcovi.

Prekliaty zajac, mrmal medzi zubami.

Už je všetko darmo, domov sa vrátil. Síde sa s jedným halenárom, ktorý sa podozrele obziera a dačo pod pazuchou stíska.

Čo to nesiete?

Zajáca som lapil v potoku

V potoku?

Veru tam. Od strachu nevedel, kam sa má inde podieť.

Nepredal by ste mi ho?

Ani za celý svet.

Dobre ho zaplatím.

Jako?

Troma zlatými.

Dám vám päť.

To je už reč.

Šli domov spolu, každý si myslel, že dobrý gšeft spravil. Predsa sa mi podarilo . . . myslel si Smelohľad, usmievajúc sa pod fúzy. Zrázu ale si uderil na čelo, hoho však hostia nemusia o všetkom vedieť.

Zajáca síce mám, ale živého.

Tomu musím odpomôcť.

Aj sedliak by sa už bol rád sprostil neprijemného hosta.

Priviažme ho za nohu k stromu, mudroval Smelohľad. Potom sa vzdialil asi na 20 krokov od zajáca, ktorý sa sem tam trepal.

Namieri naňho. Piff, paff. Zajac ďalej vyskakuje, jakby Smelohlada drážiti chcel.

Tento krútil hlavou, jako krutohlavec. No ale teraz! O krk sa stavím, že dobre namierim. Puff!

Zajac naplašený sa nadrapoval, jako dajaká opica.

Smelohľad celkom nahnevany k samému zajacovi sa priblížil, silný nábitok pustí naňho . . . Durr! Dým sa rozide, a zajac už asi na 50 krokov práši preč so všetkými štyrma nohami.

Iha — kriči sedliak — však p. veľkomožný odstrelili špagát, a zajac hľa jako frčí preč.

Smelohľad bol celkom zronený; jeho smútok zväčšovala i tá okolnosť, že zajáca zaplatiť musel.

Dľa M. Églyho: Podáva J. Jedla.

DOPIŠY.

Verejné poďakovanie veľk. dôstojnému pánovi
Štefanovi Vajay vyslancovi krajinskému.

Veľk. Dôstojný Pane!

S nevy povedelnou radostou sme čítali Vaše veľkodušné slová, ktorými ste 2-ho marca v krajinskom sneme zastával záujmy naše. Áno podlžní sme vám poďakovanie a uznanie, lebo túto vec jako poctivého a statočného muža povinnosť čakali sme od nášého vyslanca Jozefa Kajúch — jemu to bolo dvojnásobnou povinnosťou, súc on nie len vyslancom naším lež aj spoluobčanom, veď on tu v jednej chalupe obce našej uzrel svetlo Božie, v ktorej obci krvopotne vyhľadávajú chlieb svoj pisatelja tohoto lista.

On ale nie len, že nás nebránil, ale ešte na tom stál, o čom sme z istého prameňa čuli, aby sa bašovské zachádzanie Kürthy liptovského fõispána aj skrz ministe ium udobriilo, a aby sme my, hotoví žobráci, aj na ďalej pozbavení boli výhod Spolkom gazdovským chudobe poskytnutých.

Mý Veľkodušnosť Vašú Dôstojný Pane! iným spôsobom odplatiť nemôžeme, jako, keď k Vám z ďalka voláme: Odplaf Vám večný Bože! — Spolu prosíme Dôstojnosť Vašu by zásady naše aj na ďalej zastávať ráčila.

Prijmite naše vrúcne vďaky, ktorými značíme v Ludrovej, dňa 8-ho marca 1896.

Dôstojnosti vašej

oddaní ponižení sluhovia:

Aug. Kekát, Fridr. Mattyasovszky, Štefan Marschall, Ján Kubacska, Jozef Kivony, Jozef Mikulecz, Matúš Novák, Jozef Laco, Ondrej Kmetty, Ondrej Hollý, Ján Tholt mlynár, Adam Ondr. Hoblý, Jozef Maczko, Štefan Kmetty, Ondrej Loos, Štefan Loos, Juraj Czi-bulka, Ján Duttka, Ondrej Duttka, Ondrej Maczko, Štefan Duttka, Frant. Kubacska, Jozef Granza, Jozef Mikulecz, Ján Haviar Moravcsik, Jozef Maczko, Ondrej Petro, Matej Kivony, Rudolf Tholt, Ján Sind'éry, Štefan Haviar, Ján Laco, Jozef Kmetty, Ondrej Bebják, Jáo Petro, Ján Kaján, Jozef Novák, Štefan Sindléry, Ondrej Soos, Ondrej Laco, Jozef Novák, Ján Laco, Štefan Hollý.

Rovné (trenč. st.).

Vážený pan redaktor!

U nás mali sme celú vojnu pri nových voľbách stoličných výbornikov. Prvá voľba bola zlá, ponevác ľudová strana bola zvíťazila. Teraz táto nová je už dobrá, ponevác pán Holzmann predseda voľby vyhlásil, že liberálni kandidáti mali väčšinu. Naším Rovňan-

com a Dlhopolcom neišlo to do hlavy. Dlhopolci na našu voľbu prišli sa dívať a chceli videt, ako sa držia naši pani židi, lebo v Dlhompoli čudno počinal sa jakýsi žid, ktorý dlhopolského kaplána Ondreja Majera zaškrtit chcel. Toto zbojnické napadnutie bola hlavná príčina rozhorčenia ľudu. K tomuto prispela i naša liberálnou spravodlivosťou prevedená voľba. Ľud ukrutne rozhorčený ani pána farára nechcel viac počúvať, nadával mu do židov, ba i druhom sa mu hrozil. Pán slúžny i žandári prosili pána farára, aby lud utišil, čo p. farár i ochotne uči-il, ba i vozík svoj dal žandárom a Lipšerovi židovi, aby rozhorčených sedliakov predbehnúť mohli. Takto si Lipšer žid na voziku pána farára život i krčmu zachránil. A žilinský ušiak a trenčiansky lapaj predsa tú podlosť vytrubujú do sveta, že kňazi s ľudovou stranou sú anarchisti, socialisti a lúpežníci. Len trúbe vy sprosté trúby! Čítajte si maďarské noviny peštianske, tam vám mnohí pravdu čertovsky vysekali. Vojsko pýtal pán slúžny, a prišlo 100 vojakov z Trenčína ku nám. Teda vojnu chcete viesť proti nám, ako proti medveďom a vlkom? Veď my dáme pokoj každému, len nás nechajte pokojno a dľa presvedčenia nášho hlasovať. Dobre povedal 4-ho marca ablegát Fraňo Šima na sneme, že tí páni, čo tieto trenčianske nové voľby tak spravodlivo viedli, zaslúžili by korbáč tam na mieste, a ktorýsi ablegát kričal; „do áreštu s nimi!“ I to hovoril spomenutý ablegát, žeby na Dolniakoch naši spoluobčania Maďari žandárom krky vykrútili, keby sa tam voľby tak prevádzaly ako v Trenčiansku. My sa bojíme, že z tejto našej prekliatej liberálnej slobody nič dobrého nevykvitne.

Drotár.

Od Žiliny 28. febr. 1896.

Velactená Redakcia!

Istý židovský učiteľ, menom Viener zastupuje jednoho katolíckeho učiteľa pri vyučovaní učnov, a počas jednej hodiny, keď ich učil, jedného ucho tak trhal, že mu ho mal až vytrhnúť. V ten istý deň druhému 3 zauchá vylepel, tento chlapec prijdúc domov, rodičia sa pýtali, čo ti je na tvár? ale tento odpovede žiadnej nedal a všetko tajil. Na druhý deň títo dvaja mešťania sa sobrali a išli k nemu aj s chlapcom vyzauchovaným do školskej sieny.

Učiteľ povedal: „Vyzauchoval som ho a dobre som urobil. Pakujte sa von, lebo vás dám od žandárov zavreť“ mešťania po týchto slovách sa sobrali domov, chlapca nechajúc vo škole, teraz tento opovážlivý žid nemal na tom dosť, že jednému ucho mal výtrhnúť, adruhého vyzauchoval: vrútil sa na toho chlapca a bijúc ho o zem hádzal, a ešte mu pritom 4 zauchá vylepil. — Ale rodičia majúc rozum chlapca doktorovi zaviedli „Vizum repertum“ si dali vystaviť, a túto vec odovzdali vrchnosti. Hlā! jaké časy sme teraz dožili; židia robia s nami, čo chcú.

Tak prosim pána redaktora, aby ste mi račil toto uverejniť, zdaliž by tam chyba bola, obširnejšie vypísať.

Jozef Csicskanyk.

Zo Zákopca.

Vysokoctený pán Redaktor!

Nič vo svete nerobí sa bez dopustenia Božieho, ani žiadna udalosť není bez významu pre slávu Božiu, a pre spasu verných duší.

Na dôkaz tohoto slúži i naša uhorská krajina, na ziaľ, pohoršenie, a zarmútok susedným národom. Ano celému svetu je to čudno, jako mohli tito bezbožníci v kresťansko katolíckej, Marianskej krajine, svoje od diabla pochodiace plány previesť. Keď služobníci boží ano i všetok dobrý ľud spal, služobníci diablovej nespali.

A preto sa ani nemôžeme tomu čudovať, veď to celý svet vedel, že medzi kresťanskými národami v prvom rade stojí národ Uhorský, jako hlavný stĺp katolíckej cirkve. A čo vidíme teraz? Zrejmo vidíme, jako ducha Kristového, ktorí po deväťstolet Uhorskú krajinu previeval, poslanci pekla, všemožnou diabolskou silou vytvorili sa usilujú: a svoju diaboliskú neveru, a všetky biedy, klamstvá, za svoj liberálny stôl posadili. A veď sa aj môžu chváliť, ale len pred takými peknými bielymi vranami jako su oni, veď aj my len na to privoláme, že s pomocou zlého ducha svoj program previedli.

Naši Zákopeckí drotári, ktorí do Prajska chodia, vravia: „že tam tá maškara tých strašných rohov nemá, že kto chce k nej íde, a kto nechce, nemusí“ — to už teda je aspoň pravdivý liberalismus, ale naši bezbožní kováči ukuli nie liberalismus, ale ešte väčšiu potvoru, musailismus!

A ešte kujú porád, tak že jedovate ohnivé šipy, od tých nešlachetníkov po celej krajine letia, a tichý dobrý ľud, bez rozdielu náboženstva, — až do srdca pichajú. A viete drahí bratia, čo je to: najprv Boží trest, za našu — ospanlivosť, a potom chce nás Boh zkusiť, jakí sme bojovníci — pre slávu jeho, a pre spasenie našich nesmrtných duší. Hore sa teda k tej Bohu milej zástave, ktorú nám silní mužovia čo praví otcovia vlasti vystavili. Nebuďme leniví, ale ktorí to môže, nech i druhého napraví.

Vidíme všetci, že len ľudová strana česká a chválu Božiu, blahobyť ľudu, a spasu našich nesmrtných duší vyhľadáva. Ale porekadlo hovorí: „bez práce nie sú koláče,“ alebo, bez boja není víťazstva, vidíme to verejno na mamelukoch, čo im to diablovo dielo dalo práce a namáhania, po kým ho previedli. A veď nás je väčšia sila, a Boh je s nami, kto teda proti nám?

Jedon zákopecký rolník.

Šlachetný Pane!

Buď Bohu chvála — aj nám Spišiakom sa už oči otvárajú, vstávame zo sna. O nás totiž zlý svet hovorí, že po narodení deväť dní nevidíme, ale my na to máme zase tú odpoveď, že potom tým lepšie vidíme každého zlosyna. Teraz, čo nás naša matka, ľudová strana, porodila, sme tiež ba deväť dní nevideli a v desiaty — sme si už zvolili v Levoči za vyslanca nášeho syna Dr. Jána Zelenáka, ľudáka s telom aj s dušou. Teraz náš zrak je taký ostrý, že už úplne rozoznáme dobro od zlého, preto sme sa aj v poslednom čase všade postavili do boja za ľudovú stranu. Naše dietky budú s vďačnosťou a s požehnaním spomínať nás, keď my už v hrobe hniť budeme. Nebudú sa han-

bíť za nás, ony nebudú deti nemých otcov. No, žia Bohu, tá dedičná naša slepota predsa ešte niektorým z našich na očiach sedí a vidieť ím nedovoľuje; dosavád ešte ani do jedného zných nevstúpil Duch svätý. Len Janečko, hrušovský rychtár sa pretváral, že ho milosť Božia osvietila, ale to bol len mam a klam, pokúša ľudákov, hľadajúc, koho by zhlital. Kedy že už budeme sláviť jeho obrátenie? V januári bolo tu v Hrušove predstavovanie úradských. Okolnosti tohoto predstavovania sú veľmi poučlivé a dôležité: ony budú obranou ľudovej strany proti liberálnym násilensťvám. Ešte minulého roku tretieho novembra shromáždili sa do katolíckej školy voličia hrušovskí ku porade. Svolávateľov tejto súkromnej (tedy nie verejnej) porady: Š. Petreka prisazného a J. Kočiša podrychtára podhradský hlavný slúžny Juraj Cörgey bez všetkého vyšetrovania a bez vyzdvihnutia (bez suspendovania) z úradu jednoducho odstránil, bez toho, že by bol niekoho na ich miesto postavil. Toto je bezprikladné polozenie, aké sa ani v čas vojny nemôže dovoliť (štátár.) Obec bola za tri mesiace bez úradu. Za tri mesiace rychtár sám šafáril bez dôzorst a vicerychtára a prisazného. Konečne toho roku 31. januára prišiel hlavný slúžny do obce a vyzdvihol hore spomenutých, ale bez toho, žeby bol proti ním vyšetovanie previedol, ačkoľvek ho obecní výbor oslovil, aby vyšetoval. Toto neslobodno nemožno trpeť! Takéto pokračovania si úradníci ani v Turecku nedovolia — a my sme predsa nie Turci, ani Tatári, ale kresťania. Netrpme nad sebou vladárenie liberálneho panstva, ono je násilné, ukrutné a protizákonné. Prosíme, žiadame našich ľudových zastupiteľov, aby v stoličnom shromáždení tohoto p. na otázku vzali, a proti nemu pre takéto neslýchané pokračovanie žalobu zdvihli. Sám on, hlavný slúžny, zdesil sa nad svojim pokračovaním. Výbor neapelloval ponevác chcel, aby ľudoví výborníci od vrchu, v stoličnom dome s celou silou obrátili sa proti tejto nepravosti. Nemýlime sa o očakávaní, že stoliční ľudoví výborníci odhodlane, zmužile a najprísnejšie zakročia proti hlavnému slúžnému p. Görgeymu. Zlo musíme v zásodku zničiť, aby sa iní ešte väčších prechmatov nedopustili.

V tomto obecnom výbornom zasadnutí stalo sa, že tunajší rychtár Janečko žaloval sa hl. slúžnému, že následkom článku uverejneného v „Krešťanovi“ spoluobčania ani pozrieť nechcú na neho a s ním mať nič nechcú spoločného následkom čeho zažakoval za úrad ale len tak na oko. Aj ďalej rychtári, pokiaľ nevyrychtári.

To len pretvaračstvo bolo: ešte vše kortešuje na liberálnu stranu. Až preč do šárišskej putuje, chodí po jarmarkoch a všade rozsieva kúkoľ medzi pšenicu. Po takejto jednej kortesačke ho kone povláčili, mal o život prísť.

Strážnik na Hornáte.

Dojč (nitr. stol).

Velactená Redakcia!

Prijmite i z našich krajov zprávu o násilii liberalizmu a udatnosti ľudovej strany. Že v senickom okrese zásady ľudovej strany hlboko zakorenené sú do srdca nášeho ľudu: dokazujú volby stoličných výborníkov.

Ja len jednu z týchto volieb spomeniem, tú totižto, ktorá sa previedla 27. febr. b. r. v Dojči, a skončila sa so skvelým víťazstvom ľudovej strany.

Prvú voľbu, zo 7. nov. m. r. nám v Nitre zničili len preto, že ľudáci boli zvolení.

Dali nám ku druhej voľbe nového predsedu, ktorý si vymenoval vzdor protestu p. farára Blaha svojich — ovšem liberalných — dôverníkov; najali si dvoch senických pisarov, ktorí boli povolani striedave (na jedného by to bolo mnoho) dľa možnosti každému voličovi pri dverách kancellarie cedulku prezref, a keď by bola „zlá“, „dobrou“ zameniť; obsypali nás žandármeriou; odrazili asi 70 ľudových oprávnených voličov; tiahli voľbu, tak, že asi 60—70 voličov ľudových prítomných do 4. hodiny k hlasovaniu nedošlo; sľubovali tuším aj gulaš atď.

A výsledok? Nuž nadobudli prvému liberalnému kandidátovi 43, druhému asi značne menej hlasov. Ľudový ale I. kandidát: p. farár Blaha dostal 133, druhý: p. farár Jámboř 122 hlasov: pridajte odrazené a ešte neudané hlasy, a máte pochop o statnosti nášeho ľudu.

K II. voľbe došlo viac voličov, nežli k I-vej. Keby nám i túto voľbu zničili, ku tretej sa ešte vo väčšom počte ustanovíme.

Vy kresťanskí, a predsa proti svojmu presvedčeniu s krivonosými votizujúci voliči! na seba bič pletiete! Myslite, že vám žid za darmo včul pálenku merať bude? Veru nie! A máte-li asnáď za vaše, liberalcom preukázané služby dačo sľúbené, pamätajte, že na to ľahko zabudnuté byť môže. Od matrikarskej ale dane preto oslobodení nebudete; toto, a ulavenie iných veľkých bremien vám jedine víťazstvo ľudovej strany poistíť môže.

Páni liberáli! My na opleckarské ustanovizne veľké státisíce dane platíme a mnohého času skrze to pozbavení sme Karol Pulský a vicinalné železnice nás tiež veľké tisíce stoja. Na čo nám ukracujete náš čas a zapričiňujete výdavky skrze ničenie našich volieb?

Jako môžete od nás žiadať, aby sme to, čo sme 7. nov. 1895. za čierne uznali, 27. febr. 1896. tvrdili byť bielym? Veď ten liberalizmus je dnes ešte čiernejším. Preto nepovažujte nás za otrokov, a nehovorte že my sme buriči za to, že ľudovú stránku podporujeme. Preto nechajte nás v pokoji naše sväté presvedčenie vyjavovať, a zabezpečte nám čisté voľby. Nehnevajte sa na to, keď my neprestávame volať: „nech žije a čím skôr zvíťazí ľudová strana!“ *Jeden volič.*

V Starej-Bystrici 7. marc. 1896.

Vážený pán Redaktor!

Uprimné slovo k voličom doliny staro-bystrickej! Prv, nežli by sme vrúcne vďaky vzdaly Vám Ct. Voličia za to zmužilé a neohrozené držanie pri voľbe na stoličných výborníkov dňa 29. febr., musíme oči svoje pozdvihnúť k nebesiam a predbežne poďakovať

sa tomu, od koho všetko dobré pochádza, k Otcovi nebeskému zvolať s tými slovami Matičky našej Marie: Dobrorečia duše naše Pánovi, a veselí sa duch náš v Bohu Spasiteľovi, lebo veľké veci učinil nám ten, ktorý je Mocný a ktorého meno je sväté. — Áno! vždy s Bohom začínajme a s Bohom dokonávajme v našich úzkostách a potrebách, lebo v boji proti nezabohom a nehanebným žoldnierom liberalizmu nemáme iného ochrancu; asnáď zákon? Či ste nevideli, či nezkusili, že priam tí, ktorí by boli mali ľudu s dobrým príkladom a spravodlivosťou predchádzať, ho nohama šliapali a najviacej poličkovali!?

Našu ľudovú stranu liberálci a ich spojenci židia napádali, upodozrievali, prenasledovali, keď však ani hrozba ani prosba nič neosožila, k najšpinavejšiemu podvodu sa obrátili, totižto k osočovaniu náboženstva a kňazov; avšak buď Bohu chvála priam toto služilo k rozšíreniu ľudovej strany! Jako vyliata krv prvých kresťanov bola semenom hojnej a prebohatej úrody kresťanstva, tak aj zlosť a prepiatosť liberálcov ľudovej strany len čestných hrdinov zaopatrila.

Koľko len bolo voličov na ľudovú stranu, o toľkých môžeme vydať takéto svedectvo, lebo ani Júdašové peniaze cez šranky hadzané nemal kto sbierať, ani hrozby vrchnosti a ukrutníctvo predstavených nemohlo pomýliť Vás vo vašom presvedčení a zákonom Vám danom práve. Preto udatní buďte i v budúcnosti! ba áno, i tých ubohých, ktorí v slabosti svojej podľahli pokušeniam, usilujte sa získať ľudovej strane; každý z Vás nech je jeden missionár ľudovej strany; bráňme jedon druhého, bráňme zvláštne naše náboženstvo, ktoré včil je zo všetch strán napadnuté.

Ďakujeme Vám uprimní voličia ľudovej strany ešte raz, že ste za záujmy naše tak hrdinský sa držali, a keďby sme na Vás od Boha hojného požehnanja prosili a blahobyť priali, zostávame i na budúce

Vaši kandidati ľudovej strany.

Lokca (Orava) 4-ho marca.

Velactená Redakcia!

V mojom dopise od 1-ho marca r. 1896. uverejnenom bol som spomenul, že pán Ján Szmetanay hlavný slúžny istého babinčana rozkázal ubiť. Ponevác som ja toto len podľa chýru, ako ľudia hovorili bol písal, a ponevác v tejto záležitosti úplnú istotu nemôžem si nadobudnúť, a aby som nebol držaný za jednoduchého nactiutrača, preto túto čiastku dopisu môjho odvolávam. Čo som bol písal o tom rychtárovi Matejovi Balyák, to som z jeho vlastných ust počul rozprávať. *Havran.*

Radola (trenč. st.)

Vážený pán Redaktor!

Spravodlivosť pánov liberálov prinútila nás ku novej voľbe stoličných výborníkov. I teraz istú väčšinu mala ľudová strana, avšak predseda voľby, pán Jenő Riha, notár budatinský, známym už spôsobom liberalnej spravodlivosti prekazil víťazstvo strany našej a za vyvolených vyhlásil takých pánov, o ktorých sa nám ani nesnívalo, bo ich ani dobre neznáme. Pán Riha jednoducho liberalno nás oryhal krásnou, voňavou vodičkou liberalnej spravodlivosti, ktorá ľúbežne rozvoníava teraz po našom kraji chudobnom. I v maďarských novinkách „Budapešti Hirlap“ zvečnené sú

jeho utešené počinania. Tam je zvečnené, že čo sa všetko „široko-ďaleko“ vypytoval od voličov, aby strana naša nemala času odh'asovať. Pýtal sa, kade chodili voličia po svete, jako sú a kde narodení, krstení, či boli pri vojsku, koľko majú detí, švagrov, kmotrov, čo jedávajú, aj o jakomsi kráľovi Midasovi dal sa do vyprávky. Nuž pane Riha! Čo by ste povedal, keby sa niekto začal vyzvedať; kde je pán notár budatinský narodený, jako je krstený, jakú službu mal kedysi v Budapešti, s jakým koláčom vybral sa z peštianskej služby na H'riňaky odpočívať do Rajca, jako bol pochválený v Trenčíne za svoje uradovanie, jako sa zdrzuje všetkého trúnku a kariet, jako krásne všetko zaplatil, čo bol dlžný, jako láskavo zachádza s domácimi svojimi, jako si vysoko váži nevinné pestunky dietok svojích, jako bráni a ochraňuje nevinné dievčatá pred zlým svetom, jako sa postieva každý piatok, jako vrúcno modlieva sa, — a inšie maličkosti! Nuž, či by to nebolo smiešne, keby sa ho v Trenčíne na stoličnom zasadnutí takto začali vypytovať? My vieme, že by pán notár na takéto otázky chutno sa usmial, lebo sa naňho nič zlého nedá povedať, len všetko dobré a chvályhodné. Nás len to trápi, že sa nás pri voľbe tak moc vypytoval, kdežto my dľa zásluhy jeho vysoko si ho vážime a ctíme.

Jeden volič.

Zo Skalice.

Veľavážený pán Redaktor!

Naši skalicania sa veľmi tešia, keď sa volačoho o Skalici v „Krešťanu“ dočítajú, preto usilujeme sa vám sdeliť udalosť, ktorá sa 29. febr. u nás prihodila. Báraj dlhší čas prebývam v Skalici, predsa nemám ešte za uchom triesku, ale mnoho skalických výrazov som si privlastnil, čo nenie div. V spomenutý deň t. j. v kantrovú sobotu mali naši skalickí páni zábavu, ako ako to tu hovoria »untholtunk«, vo fašianky nemali ku tomu dosť času. Odobieral sa z mesta pán okresný rynchár, a ku cti jeho sa sriadila zábava.

Naši mestskí pánkovia sa vôbec veľmi tešia, keď môžu o ích liberálnych mravoch volačo čítať, a preto aj mňa, ako dopisovateľa Krešťana pozvali, by som sa súčasnil, a o tej zábavke dopis podal. Tuhým žiadostiam pánov, a žiarlivým prosbám krivonosých slečíniek nemohol som to odopreť, a preto som bral aj účasť na tom pôstnom untholtunku.

Po 7. hodine sa hostia začali shromážďovať. Pritomní židia najväčšiu radosť mali, keď prišli p. professori tunajšieho katolíckeho gymnasiumu, by sebe poverenej katolíckej mládeži dali dobrý príklad, ako si má pravidlá či kve vážif a posvätené pôsty zachovávať.

P. evanjelický farár spieval solo.

Po speve nasledovala večera. Na vrchu stola sedeli pán „pudmistr“ Fridl a pán „hajtman“ (mestský kapitán, Brdečka, my ostatní za nimi. Paničiek a slečíniek až mnoho. Pritomné boly slečny Šefrankovie, Čilindrovie, Teliatkovie atď. Prvé jedlo bola cibuľa s husacím sadlom, druhé cesnak s chlebom, tretie čierna reťkev, a dľa príkladu pána doktora Flóberta, každý si vytiahol z vačku ostatnie jedlo. Pri tom všetkom vypili sme 200 litrov vody s cukrom a dva pol litre vína. Rečiam čili toastom nebolo konca. Pán Makslík Špricer rečnil po maďarsky, pán Krpčay po slovensky a pán Kropaček po nemecky.

Po hostine sme tancovali až do bieleho rána, tak že keď sme išli domov stretli sme sa s ľudmi, ako išli na omšu do kostola. Tanec viedol výborný náš tanečník a mestský representant pán Lojbiš Flóbert. Vidno na ňom, že chodil aj na vŕeučelište. On je riaditeľom millenárneho banderiumu zo Skalice. Na ráno mu napadlo, že by dobre bolo zkusif, ako to skalické millenárne banderium vypadne, a preto všetci banderisti obliekli si šaty, v ktorých účasť budú brať na millenárnom sprievode. Náš strelec p. Levius cez zimu vystrielal všetkých zajáčov, by mali budúci banderisti kočky zajače na tú millenárnu odev, (chcú predstavovať príchod kohosi z Tarnopolu). Keď sme sa vytancovali pri hudbe, pohol sa náš sprievod. Na čele išol a tancoval p. Lojbiš Flóbert, pri ňom niesol pečenú hus p. Heršl Čilinder, potom nasledovali v zajačích mentiekoch pp. Špricer Joškhu, Lusk Šalomon, Gustl Thelatko et comp. atď. Doplnili sprievod vychovavateľa katolíckej mládeže, dávajúc dobrý príklad paedagogický, a dokazujúc starodávne skalické porokadlo, že „Skalicanom voda horí, a liberálnym pánom učiteľom a professorom rozum kypí.“

Iného nového nenie u nás. Pozdravuje vás ct. p. Redaktor moja manželka i dietky a ja s úctou ostávam Vám oddaný

Peter Trnčeniek,

dopisovateľ „Krešťana.“

HOSPODÁRSTVO.

Hlien čo hnoj.

Keď je potok zarastený a zahliený, v mnohých miestach mlynári vypustia z neho vodu a dajú čistiť, hlien z neho povyhadzovať. Tento hlien je veľmi súci k hnojeniu lúk abo takých rôľ, kde sa má repa cukrová sadiť. Lenže nie každý hlien je v stave s prospechom pohnojif roľu našu.

Lebo keď hlien nenie iné, jako nánes zo zlej zeme, vtedy dajme mu pokoj.

Jestli ale je on z hôr, z úrodných rôľ, abo i trus lichvací je k nemu primiešaný, abo keď hnojnica tečie doňho, a jestli ten potok je vystavený slnku, a v ňom ten hlien nenie na hrubo, lež len na plytko; a k tomu ešte keď v ňom nerastú kyselé zeliny: v tomto páde bez meškania a mudrovania môžeme hlien čo hnoj vyviezť na lúku abo na roľu.

Vyviezť sa on môže hneď z potoka, lebo neskôr, keď jak skala ztvrdne, by sme si mien vedeli dať s ním rady; na roli ale buďto hneď ho roztrúsime, abo v hromádkach ho necháme vymrznuť, a na jar ho rozhádzeme a plytko zaoreme.

Jestli ale v tom hliene kyselé zeliny rastú, nemôžeme hlien takýto hneď jako hnoj upotrebiť. Lež primiešajme k nemu vápna a popola, nechajme tú miešatinu stáť asi rok, cez ktorý

čas viackrát ju treba poprehadzovať; vtedy drahocenný hnoj obsiahneme, zvlášte pre lúky, ale aj role nebudú pod ním plakať. Kyselý hlien teda pred jedným rokom neradíme upotrebiť čo hnoj.

Aby on túto kyselinu ztratil, k tomu nedostačí len to, že ho na roľách vymrznúť necháme, zkusenosť je svedkom.

Na jeden hon potrebuje sa z tak dobre vyzretého hlienu asi 120 obyčajných vozov.

Nech sa ale toho nikto nenafaká; lebo však potoky sa obyčajne neskoro v jaseňi čistia, keď je už po oračke a po sejbe; a tak lichva u mnohých i tak na odpočinku je, okrem tých, ktorí hnoj vyvážajú, a títo miesto hnoja s tým hlienom sa môžu pasovať, jestli majú prístup a práva k nemu.

J. Jedla.

ODKAZY REDAKCIE.

E. K. »Tragičnú svatbu« sme dostali, máme ju v zásobe.

Mária Nosztra. S. A. vyplateno do 1. mája.

Schleusenau. G. R. 4 zl. 50 kr. na rok.

Do Košíc. Ján F. Pre nedostatok miesta váš dopis nemôžeme uverejniť, lebo máme včulajšiemu času primeranejšie dopisy. Odpusťte!

Stonoha. Hl. spolupracovník prevzal besednicu »Dalekohľad«; on ale nenie teraz už päť týždňov doma; musím ju pohľadať, lebo ja som jej ešte nevidel. Uverejním ju čím skorej, jestli ju nájdem.

Lenge. O. Prosíme i prvý sväzok v neviazanom stave; druhý už máme; a ráčte nám na vedomie dať, čo stojí oba? Myslím, že skorej budeme vyrovnaní, nežli Uhorsko s Rakúskom. 1793—1895. Viete o čom je reč! Čacht.

Kaplán. Teraz je veľmi ťažko sem sa dostať, i tu je dost slabých miest, viac, nežli dobrých. Spokojnosť je vec hlavná. Pečené holuby ani tu neletia do huby.

Gajary. T. D. Váš dopis je tak slabý, že nenie k uverejneniu.

Frašťák. Tie úvodné články o milleniume nevyšly z vášho pera, tedy i ten odkaz sa iného týče. Ináč ďakujeme za dopis; hlavného pána pozdravujeme.

Radimovce. P. K. Váš dopis nenie súci do Kresfana.

Ostrihom. Vaše básne prídu, neni sú prislabé, lebo však my pre ľud píšeme. Len sa cvičte v slovenčine. Len trepezlivosť.

Jani. Tú besednicu vašu uverejníme v kalendári bud. roku.

Andrej Č. Vaša besednica sa neuverejnila, pretože máme ešte také, ktoré nám prv boli zaslané. Aj včulajší váš dopis mienime uverejniť.

Rozvatý. Veľmi vďačne by sme boli uverejnili váš dopis, keby aspoň tak zreteľne bol býval písaný, jako váš list; miestami ani prečítať sme ho nemohli. To ale uznáte, že pri jednom dopise nemôžeme hodiny meškať. Litery čím obyčajnejšie a menej sú cifrované, tým je nám milší dopis. Teda zreteľno a len na jednu stranu ráčte nám písať druhý krát.

Piesne ľudovej strany sú k dostaniu tam, kde sošif »Čo chce ľudová strana?«

Všetkým sdeľujeme uctive, že v predošlom čísle na deviatej strane z omylu slovo »ľudový« stálo miesto slova liberálnu, a síce v piatom riadku na počiatku v dopise »Rajec marca 2. (Trenč. st.)«

Motyók. P. H. Andrej Majer Dihépole, je žiadaný nápis; »Pravopis« ale je k dostaniu v Trnave u Horovica.

Viacerým. Pre nedostatok miesta besednice trochu v záso-
bovom fioku musia si odpočívaf.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unov-
vámie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poš-
tára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný
učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by
niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej
knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho
udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná
reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú
na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Rozmary a žarty.

Nenie to kunšt.

Otec poslal syna pre pivo.

Ten s tou najväčšou rýchlostou frčal, a čo chvíľa
sa i navrátil s plnou flašou.

Otec: Za peniaze doniesť pivo, nenie kunšt,
dones mi už raz bez peňazí; to už potom by bol fičel.

Ten odíde, a za dakoľko chvíľ sa navráti, odovz-
dajúc flašu otcovi.

Otec: Však je prázdna?

Z plnej piť nenie kunšt.

Pite očce už raz z prázdnej flašky!

Knižná polica.

Novinky žartovné „Herko Páter“ re-
čené vrele odporúčama slovenskému ľudu, vy-
chádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len
2 zl. Redakcia „Herko Pátra,“ Budapešť IV.
Zsibbárus ulica 7.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.80—7.15 zl. Raž 6.40—8.50 zl. Jačmeň
na krm 4.80—5.00 zl. do pálenic 5.25—5.90 zl. na várku 6.00—7.00.
Oves: 6.10—6.45. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.30—5.60. Vo
Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.75—09.50. Ko-
nopné semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fízufa 8.00—8.50: tmavá 8.75—9.50
okruhlá: 8.00—8.50., tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—13. Hrach
8.50—9.50. Čistý 10.00—13.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 16—17. Burgyňa
2.00—2.20. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrzelem: 5.00—
9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.90. Slama. Na po-
stielanie: 1.20—1.35. Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená šatelina: 30—40. Lucerna 30—40 zl. Jarní
ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 355
hospodárskych volov; 155 dojných kráv. Následovné boly ceny.
Výborná pára volov do jarma do 340—410 zl. Dojné kravy: za jeden
kus 65—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4280 kusov oviec.
Ceny: 10—13.00 zl. za páru, a 13—16 kr. za živý kilo. Sviňský trh:
za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl.
Vosk 164—165. Vajca 30—35. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 80—110
mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

9. Remeň od 10—14 kl. teryc 140—145.

10. Kraviny vrázkované 170—175.

11. Telaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Najobľúbenejšia kosa hospodárov.

„Hromovej kosa“

rozposielanie sa započne 15. apríla.

1 kus	85	90	95	100 cm. dlhy
cena	1:10	1:15	1:20	1:30

Jedon pár kosovej nákovy skladivom i zl. 10 kr.

Jedine moje hromové kosa zodpovedajú požiadavkám hospodárov, zvláste skrze to, že ony majú mocné hrdlo, tenkú a ľahkú čepeľ a sú sriadené pre obyčajného kosca, aby sa nemusely dať kováčovi na hrdle fahať, skrze čo zadok kosa obyčajne zmkne. Hromovú kosu nakovanú sám vyrobujem, a 10 kusov s doberkou po pošte posielam franko; ktorá by sa nešíkla, na moje útraty sa mi môže nspiak poslať k zameneniu.

S účtu

VIOSZ ELEMÉR.

gazd. gépek gyári raktára és a »Villám kasza« egyedüli szállítója. Devecser (Veszprém m.)

Dovčul je 40,000 kusov v obchode.

Kdo objedná 20 kusov, jednu zdarma dostane.

O Z N A M.

Z dobrej ruky je na predaj j don gazdovský majetok v osade Hrabovke, od Trerčina na pol hodiny vzdialenej, a síce: 1 dom, 2 izby, 1 komora, 1 maštal veľka a záhrada na zeleniny s ovocným stromom; ról je pod 30 meric v dobrom položení. Nádej je na licenciu, poneváč v tom dome vždy bola krčma; statok sa prepustí aj do prenájmu.

Trenčín U. Kubica 159.

Štefan Illavský.

O cimbale,

husliach, fujare, citare, intone, arstone, harmonike a o všeliakých mechanických hudebných dielach, o klavire atď. zvučných nástrojách a ich potrebnostiach pošlem ceník. — V mojom vydavateľstve vyšly: Cimbalová škola, písal: I. Kullifay arcikniežatska učitelka muziky. Obsahuje 94 piesne a mnohé nauky, cen. 3 zl. 50 kr. Časopis pre hrajúcich na cimbale, rediguje Árpád Ké-márky. Predplatná cenna na jeden rok 4 zl. 80 kr. Vychádza za 14 dní raz so 4—6 kusmi. — Maďarská fujarová škola. Cenna 1 zl. — Napravujú sa všeliaké zvučné nástroje.

STEFAN HORVÁTH,

dvorný dovažateľ Jeho cis. a kr. Výsosti arcikniežata Jozefa. Budapešť, Erzsébet-körut 2. a Kerepešská-cesta č. 46.

Papier makulatúrovy
je k dostaniu vo výdavni našej; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Od 20 rokov známe a chýrne

KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vyňadené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stol.) sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému katarru, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Známka ochrany.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsa-

hujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňazita hotovosť keď pošle sa poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakú-ko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jedine zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Poneváč moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z podakovaní.

Ctený pane! Istá Maria Csanová, ktorá od 20 rokov trpela za suché lamanie a krč v údoch, následkom užívania vašich výborných pilúl, sa tak vyliečila, že sa nevie prenadiť kde sa tie hrozné bolesti z jej teľa podely a preto sa vám, ctený Pane za zdravie modlí! Vaše pilulky sú tak obľúbene okolo nás, že ich hladajú z celého okolia, čo aj svedčí, že zásobu objednávam.

V Kraskove dňa 15-tého februára 1895. *Ludmila Skultety.*

Veľkomožný Pane! Prosím keďby mi čo najskôr ráčili poslať z ich vytečných karpatských piluliek a síce jedon balíček. Vrelé vďaky ľm, lebo bez ich zdravotných piluliek ani života nemám, ktoré mój život predlžujú, nech ľch Boh z neba požehná a dá ľm stále zdravie by aj naďalej mohli predlžovať život nemocným k ním sa utikajúcim.

Nyitra-Ujlak dňa 25-tého októbra 1895. *Stefan Vavrike.*

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrich v Malackách! S účtu Vás upovedujeme, že naša milá matka, žena to Pavla Antala 14-ho toho mesiaca umrela v 80 roku svojho veku Naposledí naložila nám, svojim deťom, aby sme Vám uprimnú vďaku vyslovili za tie pilulky mnoho rokov posílané. S týmto Vás prosíme, že i my tie isté pilulky donášať si žiadame, a prosíme Vás, aby ste nám 8 balíkov a 6 škatúl poštovou doberkou poslali.

Tót-Komlós, 23-ho decembra 1894. *Susanna Antal.*

Blahorodný Pane! Rácte mi poštovým obratom doposlať 3 balíčky z vašich výborných karpatských piluliek; ktoré sa proti nesnesiteľnému hlavobóľu čo výborný liek dokázaly a dokazujú. V Slovenskom-Aradači dňa 7-ho januára 1895.

S účtu *Jozef Kolenyi* učitel.

TLAČIAREŇ
„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“
PRIJÍMA.

=== BUDAPEST, ===

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

 Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: *Testimonium Confirmationis* 100 kusov 50 kr.

Výťah z krsnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

 Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorku predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.